

کاربرگ و آزمون درس
پانزدهم فارسی ششم
دبستان

www.mamplus.com

بیت های زیر را با جابجایی واژه ها تبدیل به جمله های معمولی کنید. (سر راست کنید)

تا شام، نیفتاد صدای تیر از گوش شد توده در آن باغ، سحر، همیشه بسیار

آسان گذرد گر شب و روز و مه و سالت روز عمل و مزد، بود کار تو دشوار

معنای کلمات زیر را در مکان مناسب بنویسید.

توده

ادبار

همیشه

خوار

معنای واژه هایی را که زیر آن خط کشیده شده است از میان واژه های پایین پیدا کرده و روبروی آن بنویسید.

بدبختی - هماهنگی - سرانجام - ستم - هیزم - محموله - هنگام

تعداد جملات	بیت
	جور و بیداد کند عمر جوانان کوتاه
	ای بزرگان وطن، بهر خدا داد کنید
	چون موسم حج رسید، برخاست
	اشتر طلبید و محمل آراست
	به یزدان گراییم، فرجام کار
	که روزی ده اوی است و پروردگار

www.mamplus.com

هر یک از کلمه های زیر، مخفف چه واژه ای هستند.

سپه	پادشاه	دگر	ارچه	شهنامه	فتاده	پار

در هر نمونه نقش دستوری واژه هایی را که زیر آنها خط کشیده شده است، پیدا کنید و در جای خالی بنویسید.

۱- تا شام نیفتاد صدای تیر از گوش

۲- از جور تیر، زار بنالید سپیدار

۳- اندام مرا سوخت چنین ز آتش ادبار

۱. معنی واژگان زیر را بنویسید. www.mamplus.com

۱- زار: ۲- بیخ: ۳- موسم: ۴- هیمه:

۵- آوَح: ۶- ادبار: ۷- فرجام: ۸- کردار:

۲. معنی ابیات زیر را بنویسید.

۱- گفتش تبر آهسته که جُرم تو همین بس کاین موسم حاصل بود و نیست تو را بار

۲- آوَح که شدم هیزم و، آتشگر گیتی اندام مرا سوخت چنین ز آتش ادبار

۳- جز دانش و حکمت نبود میوهی انسان ای میوه فروش هنر، این دگه و بازار

۳. در ترکیب‌های زیر، موصوف و صفت و مضاف و مضاف‌الیه را مشخص کنید.

میوهی انسان - کردار نیکو - جور تبر - آتشگر گیتی - شاخ بی‌بر - مرد هیزم‌شکن

۴. شبه جمله‌ها را مشخص کنید.

۱- آوَح که شدم هیزم..... ۲- ای میوه فروش هنر، این دگه و بازار

۵. آرایه‌ی بیت زیر را بنویسید.

گفتش تبر آهسته که جُرم تو همین بس کاین موسم حاصل بود و نیست تو را بار

۶. نقش دستوری کلمه‌های مشخص شده را بنویسید.

دهقان چو تنور خود از این هیمه برافروخت

۷. با توجه به واژگان زیر، معنی مناسب را انتخاب کنید.

(ا) ادبار ← (روزگار، تیره‌بختی) (ب) فرجام ← (پایان، انجام)

۸. برای واژگان زیر، دو هم‌خانواده بنویسید.

۱- نالید: ۲- گریست: ۳- سوخت:

۴- حکمت: ۵- گفتار: ۶- جاهل:

۹. صورت کامل واژه‌های مخفف زیر را بنویسید.

۱- پار: ۲- دی: ۳- مه:

۴- کز: ۵- کاین: ۶- برو:

۱۰. عبارت زیر، چند جمله دارد؟ www.mamplus.com

«گفت: ای حکیم! امروز فلان مرد را دیدم که سخن تو می‌گفت و تو را دعا می‌کرد و می‌گفت: افلاطون، بزرگ‌مردی است که هرگز کس چون او نبوده است و نباشد.»

۱۱. با توجه به عبارت زیر، به سؤالات پاسخ دهید.

«افلاطون گفت: از تو رنجی به من نرسید ولیکن برای من از این بدتر چیست که جاهلی مرا بستاید.»

۱- عبارت چند جمله دارد؟

۲- در جمله‌ی دوم، نهاد کدام واژه است؟

۳- مفعول جمله‌ی آخر چیست؟

۴- مفعول جمله‌ی اول چیست؟

۱۲. رابطه‌ی میان واژگان زیر را بنویسید.

۱- حکیم و دانشمند: ۲- جاهل و عاقل: ۳- تیشه و آره:

۴- هیمه و هیزم: ۵- گفتار و گویش:

۱۳. «من کیستم»؟

«نام اصلی من رخشنده است. در تبریز به دنیا آمده‌ام و پدرم از نویسندگان بنام ایران و مدیر مجله‌ی بهار بوده است. شعرهایم در زمینه‌ی موضوعات اجتماعی، اخلاقی، و انتقادی است و حالتی اندرزگونه دارد.»

۱۴. با توجه به سه بیت زیر، به سؤالات پاسخ دهید.

کز من نه دگر بیخ و بنی ماند و نه شاخی

از تیشه‌ی هیزم شکن و آره‌ی نجار

گفتش تبر آهسته که جرم تو همین بس

کاین موسم حاصل بود و نیست تو را بار

خندید برو شعله، که از دست که نالی

ناچیزی تو، کرد بدین‌گونه تو را خوار

آ) قالب شعر چیست؟

ب) علت قطع کردن درخت سپیدار چیست؟ (از دیدگاه تبر)

پ) علت خواری سپیدار چیست؟ (از دیدگاه شعله)

ت) در بیت اول یک آرایه‌ی ادبی بیابید و بنویسید.

۱۵. برای واژه‌ی «جریمه» یک هم‌خانواده از مصراع زیر بیابید.

گفت: جرم راه رفتن نیست ره هموار نیست.

۱۶. در بیت زیر، کدام واژه نهاد است؟

آن قصه شنیدید که در باغ یک روز

از جور تبر، زار بنالید سپیدار

۱۷. با توجه به معنی کلمات، جاهای خالی را پر کنید.

۱-سیمه: (چوب، چوب خشک) ۲- مو...سم: (زمان، هنگام)

۱۸. کلمات گروه (آ) را با کلمات گروه (ب) ترکیب کنید و واژه‌ی جدید بسازید.

(آ) هیزم، نگون، آتش، دگر، میوه، بدین (ب) گر، بار، فروش، شکن، گونه، سار

۱۹. واژه‌های زیر را از متن درس بیابید و بنویسید.

۱- واژه پنج حرفی که حرف چهارم آن «گ» باشد: ۲- واژه‌ی شش حرفی که حرف اول آن «س» باشد:.....

۳- واژه‌ی پنج حرفی که حرف چهارم آن «ت» باشد:..... ۴- واژه‌ی چهار حرفی که حرف دوم آن «ذ» باشد:.....

۲۰. کدام یک از جمله‌های زیر شبه جمله هستند؟ www.mamplus.com

۱- یارب: ۲- دریغ: ۳- پس اعتدال نگاه باید داشت.

۴- بارالها: ۵- گشاده است بر ما، در راستی

۲۱. شعر «میوه‌ی هنر» از کیست؟ منظور از «میوه‌ی هنر انسان» چیست؟

(۱) ابوالقاسم حالت، اخلاق نیکو (۲) پروین اعتصامی، دانش و حکمت

(۳) سهراب سپهری، دانش و حکمت (۴) محمدحسین بهجت تبریزی، اخلاق نیکو

۲۲. بیت زیر چند جمله دارد؟

«آوخ که شدم هیزم و آتشگر گیتی اندام مرا سوخت چنین ز آتش ادبار»

(۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۲۳. کدام دسته از کلمات زیر، همگی مخفف هستند؟

(۱) جزء، رو، سیه (۲) کاین، دی، شه (۳) سپه، گر، اگر (۴) جایگه، کزین، او

۲۴. در کدام عبارت، «شبه جمله» وجود ندارد؟

(۱) آوخ که شدم هیزم و آتشگر گیتی (۲) بهبه از این همه زیبایی!

(۳) افسوس که جوانی چه زود گذشت (۴) تکلیف شهر خاطره‌های تو، روشن است.

۲۵. پیام کدام یک از ابیات زیر، صحیح نیست؟ www.mamplus.com

(۱) آسان گذرد گر شب و روز و مه و سالت روز عمل و مزد، بود کار تو دشوار ← سهل گرفتن و دوری از سختی

(۲) تو به صورت رفته‌ای، ای بی‌خبر زان ز شاخ معنی‌ای بی‌بار و بر ← معرفت‌گرایی و دوری از ظاهر بینی

(۳) دادند دو گوش و یک زبانت ز آغاز یعنی که دو بشنو و یکی بیش مگوی ← مذمت پرگویی

(۴) از گفته‌ی ناکرده و بیهوده چه حاصل کردار نکو کن، که نه سودی است ز گفتار ← همراهی گفتار و عمل

۲۶. عبارت زیر، معادل کدام ضرب‌المثل است؟

«وقتی کسی تجربه‌ی تلخی دارد و از آن تجربه آسیب‌دیده باشد، اگر در شرایط مشابه آن تجربه‌ی قبلی قرار گیرد، خواهد ترسید.»

۱ مار گزیده از ریسمن سیاه و سفید می‌ترسد. (۲) هر که بامش بیش، برفش بیشتر

(۳) کار نیکو کردن از پر کردن است. (۴) از این ستون به آن ستون فرجه

۲۷. کدام مورد، از شخصیت‌های درس «میوه‌ی هنر» است؟

(۱) سپیدار (۲) شعله (۳) هیزم‌شکن (۴) همه‌ی موارد

۲۸. در مصراع «خندید برو شعله، که از دست که نالی؟» نهاد کدام است؟

(۱) او (۲) شعله (۳) دست (۴) نالی

فرزند عزیزم، درستی و نادرستی جملات زیر را مشخص کن.

الف - شبه جمله یعنی شبیه یک جمله.

ب - «راز زندگی» سروده‌ی پروین اعتصامی است.

ج - واژه‌ی «نیارد»، مخفف نیارود است.

د - واژه‌های «شام و سحر» هم خانواده هستند.

عزیزم، معانی واژه‌های زیر را بنویس.

ثواب:

بی انصافی:

تاب:

جور:

سزاوار:

پسندیده:

دانشمند باهوش، با توجه به بیت زیر به سوالات پاسخ بده. www.mamplus.com

« آسان گذرد گر شب و روز و مه سالت روز عمل و مزد، بود کار تو دشوار »

الف - کلمات متضاد را پیدا کن.

ب - این بیت چند جمله دارد.

پاسخ کوتاه بده.

منظور از « گل یکی دو پیراهن بیشتر ز غنچه پاره کرده است » چیست؟

فرزند گلم، با استفاده از جان بخشی، برای هر یک از کلمه‌های زیر یک جمله بنویس.

بوستان:

غنچه:

چهار واژه‌ی معنی دار بنویس که در هر کدام از آنها یکی از اشکال مختلف حرف «ع، ج، ح، ع» بکار رفته باشد.

بسمه تعالی

دبستان:

کلاس:

نام و نام خانوادگی:

آزمون فارسی ششم ابتدایی

(درس ۱۴ و ۱۵)

تاریخ:

مدت آزمون:

فرزند عزیز، در بین کلمه‌های زیر، غلط‌های املایی را پیداکن و شکل درست آن‌ها را بنویس.

فرجام - موسم حاصل - اره‌ی نجار - مردبان نامه - سپاسگزار - تنگ دل - افلاتون - رازی به زحمت - رضای خدا - طیشه‌ی حیزم شکن

ابیات زیر را به زبان ساده و روان بنویس. www.mamplus.com

شد توده در آن باغ، سحر، هیمه‌ی بسیار

تا شام نیفتاد صدای تبر از گوش

اندام مرا سوخت چنین ز آتش ادبار

آوخ که شدم هیزم و، آتشگر گیتی

یک بند بنویس و واژه‌های « و، اما، اگر، ولی، چرا » را در آن به کار ببر.

خوب فکر کنید و پاسخ دهید

4

اداره ی آموزش و پرورش ناحیه ۲ اهواز
دبستان نیکان ۲ (دخترانه)
کاربرگ فارسی ششم (درس ۱۵ میوه ی هنر)

نام و نام خانوادگی:
مدت آزمون: ۹۰ دقیقه

شرح سوالات

الف - مهارت املا

۱- ۲۰ کلمه ی سخت از درس پیدا کنید و در سطر زیر با خطی خوانا و با دقت بنویسید .

.....
.....
.....
.....

۲- با توجه به درس ، برای هر نشانه یک واژه بنویسید .

www.mamplus.com

تشدید	ه ه ه	س س	ع ج ع

۳- در مصراع های زیر ، غلط های املائی را بیابید و درست آن ها را بنویسید .

- الف-دهقان چو تنور خود از این حیمه برافروخت .
ب - ناچیزی تو ، کرد بدین گونه تو را خار
۳ - جدول زیر را کامل کنید .

واژگان مخفف درس	
واژگان هم قافیه ی شعر	

ب - مهارت فارسی و دستور

۱- کلمه های مربوط به هم را یک رنگ کنید .

۲- در جاهای خالی ، کلمه ی مناسب بنویسید .

- الف-جز دانش و نبود میوه ی انسان
ب- خندید بر او ، که از دست که ؟
ای هنر ، این دکه و بازار
ناچیزی تو ، کرد بدین گونه تو را

۳- کامل شده ی کلمه های مخفف مشخص شده را در جاهای خالی بنویسید .

- الف-کز (.....) من نه دگر (.....) بیخ و بُنی و نه شاخی (.....)
ب- کاین (.....) موسم حاصل بود و نیست تو را بار
ج- اندام مرا (.....) سوخت چنین ز آتش (.....) ادبار

ادامه سوالات

۴- سوال های زیر پاسخ دهید .

الف- دو مورد آرایه ی ادبی در شعر « میوه ی هنر » پیدا کنید و آن ها را بنویسید .

ب- منظور از « روز عمل و مُزد » کدام روز است ؟

ج- دلیل گریستن افلاطون پس از سخنان مرد جاهل چه بود ؟

پ- مهارت نگارش www.mamplus.com

۱- حکایت افلاطون و مرد جاهل را به نثر ساده برگردانید و در سطرهای زیر بنویسید .

.....

.....

.....

.....

.....

۲- متن زیر ، نامه ی یک گوسفند به مادرش است . این گوسفند می خواهد نامه را کامل کند . شما نیز به او در تکمیل آن کمک کنید .

« مادر عزیزتر از جانم ، بع ! وقتی مرا از گله جدا کردند فکر می کردم که مرا به دست قصاب خواهند سپرد و به همین دلیل خیلی نگران و ناراحت بودم . البته همین طوری هم شد . حاج اصغر قصاب مرا از بازار خرید و به خانه ی خودش برد . آن شب را نمی دانی تا صبح

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

در این متن چه آرایه ای به کار رفته است ؟

خوب فکر کنید و پاسخ دهید

5

اداره ی آموزش و پرورش ناحیه ۲ اهواز
دبستان نیکان ۲ (دخترانه)
آزمونک فارسی ششم (درس ۱۵ میوه ی هنر)

نام و نام خانوادگی:
مدت آزمون: ۹۰ دقیقه

شرح سوالات

الف - عبارات درست و نادرست را مشخص کنید .

نادرست	درست	
☐	☐	الف) « آوخ » به معنای افسوس است .
☐	☐	ب) مصراع « کاین موسم حاصل بود و نیست تو را بار » به بی ثمری سپیدار اشاره دارد .
☐	☐	ج) منظور از « دست قدر » همان دست تقدیر و سرنوشت است .
☐	☐	د) متضاد واژه ی « جاهل » کلمه ی « دانا » است .

ب - گزینه درست را با علامت × مشخص کنید www.mamplus.com

۱- کدام یک از شاعران معاصر در شعر خود به مناظره توجه زیادی داشته است ؟

- الف) قیصر امین پور ب) پروین اعتصامی ج) ملک الشعرای بهار د) نادر ابراهیمی

۲- املای کدام کلمه نادرست است ؟

- الف) حکمت ب) موسم ج) تیشه د) بیخ و بن

۳- شعر « میوه ی هنر » مناظره ی بین کدام موارد زیر است ؟

- الف) سپیدار و تبر ب) هیزم شکن و سپیدار ج) تبر و شعله د) شعله و هیزم شکن

۴- در مصراع « خندید برو شعله ، که از دست که نالی ؟ » نهاد کدام است ؟

- الف) که از دست که نالی ؟ ب) شعله ج) خندید د) نالی

۵- شعر میوه ی هنر در چه قالبی سروده شده است ؟

- الف) مثنوی ب) غزل ج) قصیده د) قطعه

۶- معنی واژه های " هیمه ، ادبار ، فرجام " در کدام گزینه آمده است ؟

- الف) هیزم ، بدبختی ، ابتدا ب) هیزم ، خوشبختی ، پایان ج) توده ، بدبختی ، پایان د) هیزم ، بدبختی ، سرانجام

پ - واژه ی درست را انتخاب کنید .

۱- هرگز خود را پیش دیگران نکنیم . (خوار - خار)

۲- برای من از این بدتر نیست که بستاید . (جاحلی - جاهلی)

۳- شد توده در آن باغ ، سحر ، بسیار . (حیمه ی - هیمه ی)

ت - هر بیت را به آرایه ی ادبی که در آن وجود دارد ، وصل کنید .

دهقان چو تنور خود از این هیمه برافروخت بگریست سپیدار و چنین گفت دگر بار

آسان گذرد گر شب و روز و مه و سالت روز عمل و مزد بود کار تو دشوار

سرو گوش بگرفت و یالش دلیر سر از تن بکندش به کردار شیر

جان بخشی

مبالغه

تشبیه

تضاد

ادامه سوالات

ث - به سوال های زیر با دقت و کامل پاسخ دهید.

۱- معنی بیت « آن شاخ که سر بر کشد و میوه نیارد فرجام ، به جز سوختنش نیست سزاوار » چیست ؟

۲- میوه فروش هنر در بیت « جز دانش و حکمت نبود میوه ی انسان ای میوه فروش هنر ، این دکه و بازار » چگونه ترکیبی است ؟

۳- در هر کدام از ابیات زیر ، واژه های کوتاه شده (مخفف) را بیابید و صورت کامل آن را بنویسید .

الف) به نام خداوند جان و خرد کزین برتر اندیشه برنگذرد

ب) نه در کوه سبزی ، نه در باغ شَخ ملخ بوستان خورده مردم ملخ

ج) بزد تیر بر چشم اسفندیار سیه شد جهان پیش ان نامدار

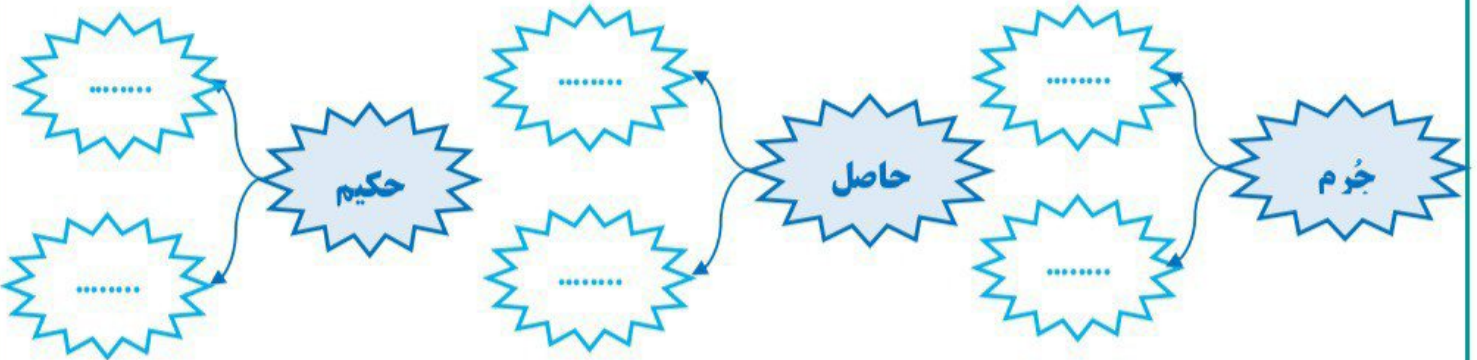
۴- با توجه به شعر « میوه ی هنر » ، سه بیت بنویسید که در آن ها به ترتیب ویژگی های « خندیدن » ، « گریه کردن » و « ناله کردن » به غیر انسان نسبت داده شده باشد .

خندیدن ←

گریه کردن ←

ناله کردن ←

۵- برای کلمه های زیر ، دو هم خانواده بنویسید . www.mamplus.com

ج - متن زیر را با علائم نگارشی (« » . ؟ ! : ، ؛) مناسب کامل کنید .

روزی هارون الرشید به بهلول گفت تو را امیر و حاکم بر سگ و خرس و خوک نموده ام بهلول

جواب داد پس از این ساعت قدم از فرمان من مننه که رعیت منی

« گلستان سعدی »

پیروز و موفق باشید. حسینی

۱- معنای عبارات کوتاه زیر را بنویسید. www.mamplus.com

جور تبر آتشگر گیتی هیمه‌ی بسیار.....

۲- کوتاه شده‌ی کلمات زیر را بنویسید.

پارسال () دیروز () سیاه () که این ()

۳- با توجه به معنی کلمه در جای خالی کلمه‌ی مناسب بنویسید.

..... : بدبختی : سرانجام : هنگام و وقت : شایسته

۴- دور کلمه‌ی مناسب خط بکشید.

ناچیزی تو کرد بدین گونه تو را (خار - خوار)

کاین موسم (حاصل - حاصل) بودو نیست تو را بار

۵- برای کلمات زیر یک هم خانواده بنویسید.

حکمت () عسل ()

۶- واژه‌های زیر را با کلمات مناسب ترکیب کنید و واژه‌ی جدید بسازید .

هیزم + ← + بار ←

۷- در بیت زیر دو جفت کلمه‌ی متضاد(مخالف) وجود دارد آنها را کنار هم بنویسید.

روز عمل و مرد بود کار تو دشوار

#

آسان گذرد گر شب و روز و مه و سالت

#

۸- با کلمات درهم ریخته‌ی زیر ، کلمه‌ی مناسب بسازید.

ه آ س ت ه

ل ش ه ع

۱) معنی کلمات زیر را بنویسید.

ادبار: خوار: جور: هیمه:

۲) به صورت روان بنویسید.

الف) تا شام، نیفتاد صدای تیر از گوش شد توده در آن باغ، سحر، هیمه ی بسیار

ب) از جورِ تبر، زار بنالید سپیدار (آذربایجان غربی)

ج) آن شاخ که سر برکشد و میوه نیارد فرجام، به جز سوختنش نیست سزاوار (آذربایجان غربی)

۳) «پار» مخفف کدام کلمه است؟ www.mamplus.com

الف) پارسال ب) پارچه ج) پارسا د) پاره

۴) در مصراع " آوْخ که شدم هیزم و آتشگر گیتی " شبه جمله کدام است؟ (اهواز)

الف) آوْخ ب) آتشگر ج) هیزم د) گیتی

۵) مخفف واژه های زیر را بنویسید. (خراسان رضوی)

الف) دیروز: ب) ناگاه:

۶) متن های زیر چند جمله دارد آن هارا مشخص کنید.

الف- دوست همی طلب و دوستان کهن را برجای همی دار تا همیشه بسیار دوست داشته باشی، و دیگر با مردمانی که با تو به راه دوستی روند و نیم دوست باشند، نیکویی و سازگاری کن.

۷) دریافت خود را از ضرب المثل ((مار از پونه بدش میاد در خونه اش سبز میشه)) در دو خط بنویسید.